

שְׁנַיִם אוֹחְזִין בְּטַלִּית

1. **משנה מסכת בבא מציעא פרק א**
(א) שְׁנַיִם אוֹחְזִין בְּטַלִּית, זֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצַאֲתִיהָ וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצַאֲתִיהָ, זֶה אוֹמֵר כֹּלָּה שְׁלִי וְזֶה אוֹמֵר כֹּלָּה שְׁלִי, זֶה יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִחֻצָּה, וְזֶה יִשְׁבַּע שְׁאִין לוֹ בָּהּ פְּחוֹת מִחֻצָּה, וְיִחַלְקוּ...
2. **תלמוד בבלי מסכת חולין דף צא/א**
ויותר יעקב לבדו אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם.
3. **ספר נתיבות עולם ב - נתיב התשובה - פרק ה**
כי האדם יש בו ג' חלקים שהם הגוף והנפש והממון אשר ג"כ נחשב כמו אחד מחלקיו כמו שהתבאר כמה פעמים, כי הממון של אדם ג"כ נחשב חלק האדם כמו שאמרו חכמים פעמים הרבה (ב"ק קי"ט, א') הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאלו נוטל את נפשו.
4. **שו"ע אורח חיים - סימן רמו**
(א) מותר להשאיל ולהשכיר כליו לאינו יהודי, ואע"פ שהוא עושה בהם מלאכה בשבת, מפני שאין אנו מצווים על שביתת כלים; וי"א דכלים שעושין בהם מלאכה, כגון מחרישה וכיוצא בה, אסור להשכיר לאינו יהודי בע"ש.
5. **ספר צדקת הצדיק - אות פו**
(פו) כל מה שהוא מקנין האדם, אשתו ובניו עבדו ואמתו שורו וחמורו אהלו וכספו וזהבו וכל אשר לו הכל הוא משורש נפשו, כי גם כל הדומם צומח חי משורשים בנפש האדם ושורש חיותם ממנו כנודע.
5. **תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיט/א**
אמר רבי יוחנן כל הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ממנו...
6. **בראשית נ, ה**
בקברי אשר כריתני. רש"י: לשון כרי, שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה אותו כרי, ואמר לעשיו: "טול זה בשביל חלקך במערה".
7. **ספר פרדס יוסף על ספר שמות פרק לה פסוק כז**
ואתי שפיר קושיית המפרשים בפך שמצאו בחנוכה, הלא בלאו הכי נטמא השמן כששפכו למנורה, עפ"י מה שכתב בספר ברכת שמואל (בדרוש לחנוכה) בשם הש"ך על התורה ששמן המשחה היה מן השמן שירד ליעקב בהר המוריה מן השמים, וזה מה שאמרו חז"ל בחולין (צ"א). ששכח פכין קטנים, וזה היה ג"כ הפך שמצאו החשמונאים שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, ועיין בקב הישר (פרק צ"ו), ולפי דברי הרבינו חננאל כיון שהשמן היה ניסי אינו מקבל טומאה:
8. **ספר סיפורי מעשיות - מעשה יב**
ענה ואמר להם הגבור להאנשים הנ"ל: הלא אתם רואים, שאין כאן שום דבר שיסריח, בהכרח צריכים לומר בודאי שאתם בעצמכם מסריחים, כי בכאן אין שום דבר שיסריח. אחר כך נתן להם מן המאכלים הנ"ל ותכף כשאכלו מאלו המאכלים, התחילו תכף להשליך ולזרק מהם את כספם וזהבם, וכל אחד חפר לעצמו חפירה וקבר, וקבר את עצמו בתוך החפירה מחמת גדל הבושה, שנתבישו על ידי שהרגישו גדל הסרחון של הממון שהוא מסריח כמו צואה ממש מחמת שטעמו מן המאכלים הנ"ל, וקרעו את פניהם, וקברו את עצמן, ולא היו יכולים להרים פניהם כלל. ונתביש אחד מחברו, כי שם באותו המקום, הממון הוא הבושה הגדולה מכל הבושות, ומי שרוצה לדבר דברי בזוי לחברו, הוא אומר לו שיש לו ממון, כי ממון הוא בושה גדולה מאד שם, וכל מי שיש לו יותר ממון מתביש יותר. על כן קברו את עצמן מגדל הבושה, וכל אחד לא היה יכול להרים פניו אפלו בפני חברו, מכל שכן בפני הגבור הנ"ל. וכל מי שהיה מוצא אצלו עוד איזה דינר, היה מבער אותו מיד ומשליכו ממנו למרחוק בחפזון גדול:
8. **ספר סיפורי מעשיות - מעשה יג**
כי פעם אחת ראיתי הר שהיה מונח עליו הרבה זבל וטנוף. והיה חדוש אצלי: מהיכן בא על הר הזה כל כך זבל וטנוף? והיה שם אדם אחד אצל אותו ההר, ואמר: כל זה ממני. כי אותו האדם היה יושב שם אצל אותו ההר. והשליך שם תמיד על אותו ההר זבל ופרש שלו מאכילה ושניה שלו, וטנף שם. עד שעל ידו נתרבה הזבל והטנוף שם על אותו ההר.
9. **ספר באר מים חיים פרשת בראשית - פרק א (המשך)**
ירמוזו הכתובים לפי הדברים הנאמרים, לעולם העקודים ועולם הנקודים הנזכרים. ואמר תחילה בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, כלומר שברא השמים והארץ בצמצום אחד בכלי אחד הנקרא עולם העקודים... ואחר כך אמר והארץ היתה תהו ובהו, לרמז על עולם הנקודים אשר יצאו הנקודות מכלי ההוא, ולא יכלו להתקיים לגודל האור ונפלו ונשברו ונעשו בחינת תהו ובהו.
10. **שמונה קבצים ו רצ.**
... כל שאיפת החיים וכל חפץ החיים, הקנין ותשוקותיו, העושר והכבוד, הממשלה וההתרחבות בישראל, ממקור הקודש הם נובעים. על כן המשפטים הם קודש קדשים בישראל... לדרוש אלהים בא העם אליו, כי יהיה להם דבר לשפט בין איש ובין רעהו.

4. אורות התשובה יג, ה.

דרך התשובה היותר מקורית וטובה, הנובעת מאור התורה בעולם, היא השנון בחלק דיני ממונות וכל המשפטים שבין אדם לחברו הכלולים אצלנו בלמוד "חשן משפט", בכל הבקיות הגירסאית היותר בהירה וכל החריפות הישרה והרחבה היותר אפשרית. היא מתקנת את כל מכשולי הלב שבחיים ומעמידה את הצדק האלהי על בסיסו הנאמן ונוטלת את מחץ הספק והנבוכה מתוך הנשמה, ע"י מה שמאירה היא באורה הבהיר את דרך החיים המעשיים. אמנם צריך תמיד להכשיר את הלב ואת המת ע"י יתר חלקי התורה, וביחוד ע"י השפעה מוסרית ועיונית חזקה ורחבה, בטל האור של ההגיונות הפנימיים שכהכרות האלהיות האציליות, כדי שתהיה הנשמה מוכשרת להתדבק יפה כצדק האלהי שבחלק המשפטי של תורת החיים, ואז יבא לה מקצע זה כשמן בעצמותיה לרוממה ולשגבה.

. תלמוד בבלי מסכת שבת דף יח/א

אין נותנין חטין לתוך הריחים של מים אלא בכדי שיטחנו מבעוד יום מאי טעמא אמר רבה מפני שמשמעת קול אמר ליה רב יוסף ולימא מר משום שביתת כלים דתניא ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו לרבות שביתת כלים אלא אמר רב יוסף משום שביתת כלים והשתא דאמרת לבית הלל אית להו שביתת כלים דאורייתא... אמר רב אושעיא אמר רב אסי מאן תנא שביתת כלים דאורייתא בית שמאי היא ולא בית הלל ...

ויותר יעקב לבדו אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם ...

. תלמוד בבלי / מסכת בבא קמא / ס/ב

... כי תצא אש ומצאה קוצים תצא מעצמה שלם ישלם המבעיר את הבערה אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי אני הציתי אש בציון שנאמר ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא פתח הכתוב בנזקי ממונו וסיים בנזקי גופו לומר לך אשו משום חציו :

3. שמונה קבצים ג שנט.

האור הנשאב ממקור הנשמה יש לו גוון מיוחד, והאור הנשאב מדיבורי התורה והגיונה יש גם לו גוון מיוחד, והאור הנשאב מהידיעה של העולם וכל יצור יש לו גם כן גוון מיוחד. והצד השלם שבאדם הוא כשמתמזגים יפה הגוונים הללו, והאורות השלשה כולם מתאחדים כאחד, ויונקים זה מזה ומשפיעים זה על זה. נהורי טובי איכא בנורא. ומשום הכי מברכים בורא מאורי האש.

ב עא. אין רחוק הוא הרעיון, שכל המתיחש לאדם בכל אופן שהוא, ממאכליו ומשקיו, מכליו ותנועותיו, ומכל רכושו, הכל יש לו יחש עצמי למהותו האמיתית. העתיד, ההווה והעבר, אינם מחולקים בזה. בכל דבר יש גילוי יש, וכל יש חי הוא באיזה אופן, ויש בו איזה צד הכרה. הננו מוקפים מחיים מכל עברים, ברוממותנו הכל מתרומם, ובשפלותנו הכל נשפל. כשהיש העצמי שלנו מתעלה, מתעלים כל גילויי החיים שלנו בכל מקום שהם, וכל מה שהתרוממות היא יותר מקורית, היא יותר מתרחבת על יחושים יותר רחוקים, וההתרוממות אל האלהות, לפי מדריגות גילוייה, היא מרוממת את כל מה שמתיחש לנו במובן היותר רחב.

אורות מאופל – ארץ-ישראל / ז <אורות יא ז>

מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לֵב אֶהְרֹן – תְּמַצִּית הָאוֹתוֹת הַנְּשַׁמְתִּיּוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, מְאִירָה בְּאֹרִים-וְתַמִּים, "בּוֹלְטוֹת אוּ מְצַרְפוֹת"

אוצרות התורה / פרשת וישלח (6) יחס של הצדיק לממונו, ממונו חביב עליו יותר מגופו

בכך נוכל להבין את המעשה בין רבא לאיסור גיורא (בב"ב קמט). כאשר הגר הזה הפקיד 12,000 זוז בידי רבא, וחלה אח"כ חולי אשר מת ממנו, הוא רצה להעביר הסכום הזה לידי רב מרי (שהיה בנו מתקופת גיורתו). אבל לא היתה לו יכולת לעשות "קנין" המועיל בכדי לבצע ההעברה, עד שלימדוהו אחרים לעשות "אודיתא". מבלי זה, רבא לא היה מעביר את כספי הגר לרב מרי, אלא רבא רצה לזכות לעצמו בכסף. האם היה כאן ח"ו חמדת ממון? בודאי שלא. והרי זהו אותו רבא, שכאשר הגנבים הבאים במחתרת גנבו מביתו, ואח"כ הם רצו להחזיר לו הרכוש, סירב רבא מלקבל מהם והסביר: "בדמים קנינהו" (סנהדרין עב.). מזה ברור שלא היתה אצל רבא שום אהבת ממון. אלא חשבונו של רבא היה חשבון ברור, היות שע"פ חוקי התורה במותו של גר, אם

כספו נמצא בידי אחרים הם זוכים לבעלות באופן פשוט, אין להתחשב ברצונו כשלעצמו. ובדאי, רבא שהחזיק ישיבה על חשבונו, ראה שרצון שמים הוא שהכסף לא יעבור לידי אחרות. וכלשון ר' יהושע בן פרחיה כאשר סירב מלמסור מנהיגותו לידי אחרים: "מאן יימר דחורן מקדש שם שמים דכוותי?" (ירושלמי פסחים ו/א).

(2) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב/א

ותקח לו תבת גומא מאי שנא גומא? א"ר אלעזר מיכן לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופן וכל כך למה לפי שאין פושטין ידיהן בגזל.

רש"י סוטה דף יב/א

שחביב עליהן ממונן - שדמיו מועטין ואף על פי שהיה משתמר גופו יותר בשל עצים שקשים וחזקים: (מגילה כח.),

כי זה ידוע שחז"ל שבחו אדם "המוותר מממונו לאחרים"

(1) ספר תפארת ישראל - פרק מח

קיימא לן (בבא מציעא ב' ע"א) לענין שנים או חזים בטלית מה שהוא ביד כל אחד הוא שלו והשאר חולקים בשהו ושניהם משותפין בו, כך יש לפרש. אבל עיקר הפירוש כי בא לומר כי בשעה שעשו העגל כבר התחיל קבלת התורה ולא היה עדיין גמר קבלת התורה והתחלת הדבר אינו עיקר הדבר וכן גמר הדבר אינו עיקר הדבר ועיקר קבלת התורה התחיל לצאת אל הפעל ולא יצא אל הפעל לגמרי, וזה שאמר כי היו שני טפחים ביד הקדוש ברוך הוא אותן שני טפחים העליונים שהם גמר הקבלה אותם היו ביד הקדוש ברוך הוא שלא היה גמר הנתינה, ושני טפחים ביד משה הם שני טפחים התחתונים והם התחלת הקבלה שכבר היה התחלת הקבלה ולפיכך היו שני טפחים ביד משה, ושני טפחים האמצעים והם עיקר הקבלה מפני שאלו שני טפחים אמצע הלוחות ואין זה התחלה וגמר הקבלה רק עיקר הקבלה הם חלק, כלומר שמפני שהתחיל לצאת לפעל הנה אין זה ביד הקדוש ברוך הוא ועדיין לא יצא לגמרי אל הפעל ולכך אין נחשב שהם ביד משה המקבל ולפיכך שני טפחים אינם ביד הקדוש ברוך הוא ואינם ביד משה ודבר זה מבואר. והנתינה בעצמה היא שהלוחות הגיעו מן ידי הקדוש ברוך הוא אל ידי משה, אי אפשר שלא יהיה נחלק קצת על מה שממנו וקצת על מה שאליו וקצת על אמצע שאינו מה שממנו ואינו מה שאליו כמו שידוע, ולכך אמר כי שלישי מן הלוחות הגיעו לידי משה דהיינו מה שאליו ושלישי ביד הקדוש ברוך הוא דהיינו מה שממנו ושלישי ביני וביני ואם כן דבר זה עצם הנתינה, והיה חטאם בזמן עצם הנתינה כי אם לא נתן להם כלל לא היה השטן מגרה בהם כי עיקר הגרוי מצד עצם הנתינה, ואם כבר ניתנו הלוחות להם לא היה שולט בהם, אבל כאשר היתה עצם הנתינה היה שולט השטן. ואמר שגברה ידו של משה על ימינו, ביאור זה כי משה היה בכח לקבל לקבל האורה שהיא כל התורה ולפיכך גברה ידו של משה במה שהכח אשר יש לו לקבל דבר ולצאת אל הפעל המציאות הכח הזה הוא יותר במה שהוא לצאת אל המציאות שהמציאות יותר נחשב, אבל הכח לבטל דבר שלא יצא אל הפעל אין ראוי שיהיה הכח כל כך, ולפיכך גברה ידו של משה במה שכח משה להוציא התורה אל המציאות, ואם לא היה המקבל הזה שהוא משה מוכן אל קבלת התורה אף שראוי שיהיה נמצא בעולם התורה כיון שאין כאן מקבל מוכן שעל ידו תצא התורה אל הפעל לא היה יותר כח משה להוציא אל הפעל התורה, ולכך הכתוב משבח משה לכל היד החזקה מפני כח הכנתו אשר היה מוכן לקבל התורה. ולדעת ר' יוחנן לא היה ראוי שהשם יתברך יחטוף הלוחות כי השם יתברך נותן ואינו חוזר ולוקח אבל מדרגת הלוחות בעצמם אין ראוי להיות עם המקבל בשביל חטא המקבל, וזה שאמר שהיו רוצים הלוחות לפרוח הוא הסתלקות הלוחות דהיינו מדרגתן ומעלתן מישראל שכאשר אין ראוי שיהיו עם המקבל באין ספק שהיו מסתלקים הלוחות דהיינו מדרגת הלוחות מן המקבל והיה כאלו לא קבלו כלל הלוחות, רק מפני הכנת משה לקבל האורה שהיא כל כך גדול שהיה מכריח

(2) רמב"ן על דברים פרק כא פסוק כב

(כב) ותלית אתו אמרו רבותינו (סנהדרין מה:): כל הנסקלין נתלין וזה שנאמר כי קללת אלהים תלוי, ולזולו של מלך, שהאדם עשוי בדמות דיוקנו של מלך וישראל בניו הם, משל לשני אחים דומים זה לזה וכו', לשון רש"י ... והמשל בשני האחים התאומים יש לו סוד, איננו כאשר חשב הרב בישראל שנקראו בניו למקום:

ערפלי טוהר / עמוד צג

העונשים החברותיים, בייחוד בשביל היזק ממון, יש להם שני מקורות נפשיים; טוב ורע. האחד נובע מתוך ההכרה שאסור לעשות עוולה, והעושה עוול צריך שייוסר כדי שתתחזק ההכרה הטובה הזאת. והשני בא מתוך צרות עין, שהאיש האחר אין לו ליהנות בשלי, או לנגוע בשלי, מפני שההרגשה של השלי ושל האני היא חזקה ומגושמת באין שיעור. כל המשפטים שהם הולכים בלא מקור אלהי יונקים ממקור הרע, וכל המשפטים האלהיים אין בהם כלום מהרע, כי אם הכל נובע ממקור הטוב של האמת והיושר כשהוא לעצמו. והענפים יש בהם מן השורש. פעמים בגילוי ופעמים רק בהעלם. ומשפטי הגויים ברובם נובעים מן האנוכיות הגסה הזאת, שעליה בנויה החברה הפוליטית של האנושיות. עד אשר לא באה למידה הנבואית העליונה של כיתות החרבות לאיתים. אחת היא מלחמת ד' של ישראל, שיסודה הוא רק הגברתה של האורה האלהית, הדורשת את יסוד המשפט ממקורו הטוב. ובכל מקום שאתה מוצא אגוריות של גויים, אף על פי שדינם כדיני ישראל, אסור לדון בפניהם, שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, לפניהם ולא לפני גויים. כי המקור של החברה האנושית. המפורדת ללאומים לוחמים זה בזה בלא רחמים. יונק הוא עדיין ממקור הרשעה, והצורה המשפטית באה לא מהמלחמה נגד העוול בכלל, אלא